

به نام خدا

الفبای مدیریت کلاس

مؤلفان :

عادل ریگی

احمد سپاهی

عبدالملک ریگی

انتشارات ارسطو

(سازمان چاپ و نشر ایران - ۱۴۰۲)

نسخه الکترونیکی این اثر در سایت سازمان چاپ و نشر ایران و اپلیکیشن کتاب رسان موجود می باشد

chaponashr.ir

سرشناسه: ریگی، عادل، ۱۳۷۸-

Rigi, Adel, ۱۹۹۹-

عنوان و نام پدیدآور: الفبای مدیریت کلاس / مولفان عادل ریگی، احمد سپاهی، عبدالملک ریگی.

مشخصات نشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)، ۱۴۰۲.

مشخصات ظاهری: ۱۵۵ص.

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۱۷۶-۷

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

یادداشت: کتابنامه: ص. ۱۵۱ - ۱۵۵.

موضوع: کلاسداری

Classroom management

تدریس اثربخش

Effective teaching

شناسه افزوده: سپاهی، احمد، ۱۳۷۷-

شناسه افزوده: ریگی، عبدالملک، ۱۳۶۰-

رده بندی کنگره: LB۳۰۱۳

رده بندی دیویی: ۳۷۱/۱۰۲۴

شماره کتابشناسی ملی: ۹۲۸۸۵۸۱

اطلاعات رکورد کتابشناسی: فیبا

نام کتاب: الفبای مدیریت کلاس

مولفان: عادل ریگی - احمد سپاهی - عبدالملک ریگی

ناشر: ارسطو (سامانه اطلاع رسانی چاپ و نشر ایران)

صفحه آرای، تنظیم و طرح جلد: پروانه مهاجر

تیراژ: ۱۰۰۰ جلد

نوبت چاپ: اول - ۱۴۰۲

چاپ: زبرجد

قیمت: ۱۲۴۰۰۰ تومان

فروش نسخه الکترونیکی - کتاب رسان:

<https://chaponashr.ir/ketabresan>

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۳۳۹-۱۷۶-۷

تلفن مرکز پخش: ۰۹۱۲۰۲۳۹۲۵۵

www.chaponashr.ir

فهرست

صفحه	عنوان
۱۵	مقدمه.....
۱۷	فعالیت های قبل از تدریس.....
۱۷	فعالیت های ضمن تدریس.....
۱۸	مهارت های پس از تدریس.....
۱۹	الگوی عمومی تدریس.....
۲۰	مرحله اول: فعالیت های پیش از عمل آموزش.....
۲۱	الف) حیطه شناختی.....
۲۲	ب) حیطه عاطفی.....
۲۲	ج) حیطه روانی - حرکتی.....
۲۲	مرحله دوم: فعالیت های پیش از عمل آموزش و ضمن آموزش.....
۲۳	الف) انگیزش.....
۲۳	ب) یادگیری.....
۲۳	مرحله سوم: فعالیت های ضمن عمل آموزش.....
۲۴	مرحله چهارم: فعالیت های ضمن عمل آموزش و پس از آموزش.....
۲۵	انواع ارزشیابی.....
۲۵	ارزشیابی تشخیصی.....
۲۵	ارزشیابی تکوینی.....
۲۶	ارزشیابی تراکمی.....
۲۷	تیپولوژی معلمان.....

- ۱- تیپ فراگیرنگر ۲۸
- ۲- تیپ مصلحت نگر ۲۹
- ۳- تیپ درس نگر(تکلیف نگر) : ۳۰
- درس نگر علمی ۳۰
- درس نگر فلسفی ۳۱
- ۴- تیپ سازشکار خرسند ۳۱
- ۵- تیپ وقت گذران ناخرسند ۳۱
- ۶- تیپ مردد و بلا تکلیف ۳۲
- ۷- تیپ بیگانه شده ۳۳
- آیا می توان تیپ های دیگری ، بجز این چهار تیپ ، در بین معلمان پیدا کرد ؟ ۳۳
- تیپ اقتدار طلب: ۳۴
- اقتدار طلب مثبت: ۳۴
- تیپ رفاقت طلب: ۳۴
- در مدارس ایران بیشتر معلمان از چه تیپی هستند ؟ ۳۵
- اهمیت تیپ شناسی در آموزش و پرورش ۳۵
- مقایسه روش های سنتی و نوین ۳۶
- روش تدریس سنتی ۳۷
- روش تدریس نوین ۳۸
- ویژگی های روش های سنتی و نوین ۴۰
- روش سنتی ۴۰
- مقایسه روش های سنتی و نوین در فرایند یاددهی- یادگیری ۴۰
- روش سنتی ۴۰

- ۴۱..... روش نوین
- ۴۲..... معرفی هرم یادگیری.....
- ۴۳..... هرم یادگیری چه کمکی به فراگیران می کند؟.....
- ۴۴..... تفسیر هرم یادگیری
- ۴۴..... سخنرانی
- ۴۴..... مطالعه
- ۴۵..... دیداری و شنیداری
- ۴۵..... جایگاه تصویر سازی در هرم یادگیری
- ۴۶..... نقش بحث گروهی در یادگیری
- ۴۶..... تمرین عملی
- ۴۷..... چرا آموزش دادن به یادگیری کمک می کند؟.....
- ۴۷..... ۱- درس دادن به دانش آموز انگیزه می دهید.....
- ۴۷..... ۳- دانش آموز در درس دادن خود را آزمون می کنید.....
- ۴۸..... خلاصه مطالب در هرم یادگیری
- ۴۸..... طرح درس
- ۴۹..... اهمیت استفاده از طرح درس چیست؟.....
- ۵۰..... مزایای نوشتن طرح درس چیست؟.....
- ۵۱..... برای نوشتن طرح درس به چه نکاتی باید توجه کنیم؟.....
- ۵۱..... نکات مهم در نوشتن طرح درس
- ۵۴..... انواع طرح درس
- ۵۴..... طرح درس سالانه یا ترمی
- ۵۵..... مزایای استفاده از طرح درس سالانه

۵۶	نحوه ی نگارش طرح درس سالانه
۵۹	طرح درس روزانه یا جلسه‌ای
۵۹	اهمیت طرح درس روزانه
۶۰	مراحل نگارش طرح درس روزانه
۶۰	۱- مشخصات کلی
۶۰	۲- مشخص کردن اهداف کلی، جزئی و رفتاری:
۶۱	۳- وسایل آموزشی:
۶۱	۴- روش های تدریس
۶۲	۵- قبل از شروع درس
۶۲	۶- ارزشیابی تشخیصی
۶۲	۷- آماده سازی
۶۲	۸- ارائه ی درس
۶۳	۹- فعالیت های تکمیلی
۶۳	۱۰- ارزشیابی تکوینی
۶۴	طراحی آموزشی
۶۴	طراحی آموزشی چیست؟
۶۵	عناصر کلیدی در طراحی آموزشی
۶۶	۱- عنصر تحلیل در طراحی آموزشی
۶۶	روش گروه کانونی
۶۶	روش مصاحبه
۶۷	روش پیمایش
۶۷	روش مشاهده

- انواع تحلیل ۶۷
- نوع اول: تحلیل نیاز ۶۷
- نوع دوم: تحلیل سیستم ۶۹
- نوع سوم: تحلیل شغل ۶۹
- نوع چهارم: تحلیل وظیفه ۶۹
- ۲- عنصرهدف‌های آموزشی ۷۰
- انواع هدف ۷۰
- اهداف غایی ۷۰
- اهداف کلی ۷۰
- اهداف عینی ۷۰
- طبقه‌بندی اهداف عملکردی ۷۱
- الف) اصل اهمیت ۷۲
- ب) اصل اعتبار ۷۳
- ج) اصل علاقه ۷۳
- د) اصل سودمندی ۷۳
- ه) اصل قابلیت یادگیری ۷۳
- و) اصل انعطاف‌پذیری ۷۴
- ۴- عنصرطراحی پیام آموزشی ۷۴
- ب) تعامل ۷۵
- ج) زمینه اجتماعی ۷۵
- ۵- عنصررسانه‌ها و مواد آموزشی ۷۶
- انواع رسانه ۷۶

- ۱- رسانه‌های دیداری ۷۶
- ۲- رسانه‌های شنیداری ۷۶
- ۴- رسانه‌های چندحسی ۷۷
- ۶- عنصر راهبردهای آموزشی ۷۷
- راهبرد چیست؟ ۷۷
- ابعاد راهبرد: ۷۷
- الف) بعد سازمان‌دهی ۷۷
- ب) بعد ارائه ۷۷
- ج) بعد مدیریت ۷۷
- ۷- عنصر ارزشیابی ۷۸
- انواع ارزشیابی ۷۸
- الف) ارزشیابی تشخیصی ۷۸
- ب) ارزشیابی ویژگی‌های ورودی ۷۸
- ج) ارزشیابی تأییدی ۷۸
- ه) ارزشیابی تراکمی ۷۹
- و) ارزشیابی عملکرد یادگیرنده ۷۹
- طراحی آموزشی و نقش آن در فرآیند تحصیل و یادگیری دانش‌آموزان ۷۹
- ایجاد ارتباط صحیح ۸۰
- مهارت‌های ارتباط با دانش‌آموز ۸۰
- ۱- ایجاد روابط مثبت با دانش‌آموز: ۸۱
- ۲- اجتناب از تنبیه شدید و مکرر: ۸۱
- ۳- پرهیز از پیش‌داوری‌های غیر منصفانه: ۸۲

- ۴- ابراز علاقه و توجه به دانش‌آموزان: ۸۲
- ۵- ثبات داشتن و بخشنده بودن: ۸۲
- ۶- نداشتن انتظارهای بالا و غیر ممکن: ۸۲
- نقش معلم در ارتباط با دانش‌آموزان ۸۳
- چگونه با دانش‌آموزان ارتباط صحیح برقرار کنیم؟ ۸۴
- نقش صدا و بیان معلم ۸۵
- فن بیان چیست؟ ۸۶
- بکارگیری بیان و لحن مناسب در تدریس ۸۶
- تاثیر بیان در تدریس ۸۶
- پیشنهاداتی جهت تقویت مهارت بیان و صدا معلم ۸۷
- *معلم از ززمه کردن در مدیریت رفتار خود استفاده کند ۸۷
- *استفاده از جنبه‌های نمایشی در تدریس ۸۸
- روش‌های بهبود مهارت در بیان و صدا معلم ۸۸
- صحبت کردن با صدای بلند و رسا ۸۸
- داشتن تن صدای متناسب در تدریس: ۸۹
- استفاده نکردن از تیکه کلام: ۸۹
- برقراری ارتباط خوب چشمی: ۸۹
- توانایی شروع مکالمات کوتاه ۹۰
- برقراری اعتماد بین معلم و دانش‌آموز: ۹۰
- راهکارهای کاربردی برای تقویت مهارت بیان در تدریس ۹۰
- جذاب نگه داشتن کلاس با بیان و لحن مناسب ۹۲
- نقش صدای معلم در فرایند تدریس ۹۲

- ۹۳..... الف) رسا بودن
- ۹۴..... ب) تنوع :
- ۹۴..... مهارت پرسش.
- ۹۶..... کارکردهای پرسش در کلاس درس
- ۹۶..... برنامه‌ریزی برای بهبود مهارت پرسشگری
- ۹۷..... انواع تکنیک‌های پرسشگری
- ۹۷..... سوالات باز
- ۹۸..... سوالات بسته
- ۹۹..... پرسش‌های راهنما
- ۱۰۰..... پرسش‌های رهنمودی
- ۱۰۰..... پرسش‌های کاوشی
- ۱۰۱..... پرسش‌های کیفی
- ۱۰۲..... پرسش‌های تصریحی
- ۱۰۲..... پرسش‌های فرضیه‌ای
- ۱۰۳..... پرسش‌های یادآوری و پردازشی
- ۱۰۳..... اهداف تکنیک‌های پرسشگری
- ۱۰۴..... استراتژی‌هایی برای افزایش اثربخشی تکنیک‌های پرسشگری
- ۱۰۵..... مزایای مهارت پرسشگری
- ۱۰۷..... علل لزوم پرسش درس
- ۱۰۷..... مهارت‌های غیر کلامی معلم
- ۱۰۷..... رفتار کلامی و غیر کلامی چیست؟
- ۱۰۸..... ارتباط کلامی

- ارتباط و رفتار غیر کلامی ۱۰۸
- اهمیت ارتباط و رفتار غیر کلامی در تدریس ۱۰۹
- فواید ارتباط و رفتار غیر کلامی در تدریس ۱۰۹
- ویژگی های ارتباط غیر کلامی ۱۱۰
- نقش فرهنگ در ارتباط غیر کلامی: ۱۱۱
- متناقض بودن ارتباط کلامی و غیر کلامی ۱۱۱
- تاثیر جنسیت در ارتباط غیر کلامی: ۱۱۲
- انواع مهارت های غیر کلامی ۱۱۲
- توجه به زبان بدن ۱۱۲
- فضا ۱۱۳
- دقت به لحن و آهنگ گفتار ۱۱۳
- حالت چهره ۱۱۳
- تماس چشمی ۱۱۴
- لمس کردن ۱۱۴
- حرفه ای ترین روش یادگیری رفتار غیر کلامی در تدریس ۱۱۵
- مهارت های ارتباط غیر کلامی معلم: ۱۱۵
- مهارت تشویق و تنبیه ۱۱۷
- تعریف تشویق و تنبیه ۱۱۸
- تشویق: ۱۱۸
- تنبیه: ۱۱۸
- انواع تشویق ۱۱۸
- غیر گفتاری: ۱۱۹

- اصواتی: ۱۱۹
- تأثيرات تشويق و تنبيه ۱۱۹
- جنبه رفتاری تشويق و تنبيه ۱۲۰
- ۱- رفتار مثبت: ۱۲۱
- ۲- رفتار منفي: ۱۲۱
- ۳- رفتار خنثی: ۱۲۲
- دیدگا های گوناگون درباره تنبيه ۱۲۳
- دیدگاه تأديبی : ۱۲۳
- دیدگاه پیشگیری: ۱۲۳
- دیدگاه ریشه یابی: ۱۲۳
- خطرات ناشی از به کارگیری تنبيه ۱۲۴
- تنبيه در آموزش و پرورش ۱۲۴
- چگونه باید تنبيه کرد؟ ۱۲۵
- تنبيه شديد بدون توجیه اشتباه دانش آموز ۱۲۶
- تنبيه مضاعف : ۱۲۶
- مهارت در برقراری انضباط ۱۲۷
- شیوه‌های کنترلی که برای حفظ نظم و انضباط مورد استفاده قرار می‌گیرند ۱۲۸
- عوامل درونی برهم زننده نظم کلاس ۱۳۰
- وظایف معلم در پیشگیری از بی انضباطی ۱۳۱
- ۱- دليل عملی: ۱۳۱
- ۲- دليل انسانی: ۱۳۱
- آموزش انضباط ۱۳۲

- آموزش‌ها: ۱۳۲
- تهیه مقررات: ۱۳۲
- جنبه الگویی: ۱۳۳
- سپردن مسولیت: ۱۳۳
- زمینه سازی برای عادات: ۱۳۳
- مهارت تشویق و ترغیب ۱۳۳
- اهمیت تشویق و ترغیب ۱۳۴
- تشویق و ترغیب در آموزش و یادگیری دانش آموزان ۱۳۵
- نقش معلم در تشویق و ترغیب دانش آموزان ۱۳۵
- مهارت های معلم در تشویق و ترغیب دانش آموزان ۱۳۶
- نتیجه به کار گیری تشویق و ترغیب معلمان ۱۳۸
- مهارت جمع بندی ۱۳۸
- هدف معلم از جمع بندی ۱۳۹
- اساس جمع بندی ۱۳۹
- الف) خلاصه کردن: ۱۳۹
- ب) تمرین: ۱۳۹
- روش های جمع بندی ۱۴۰
- ۱- روش تلخیصی (مروری یا دوره ای) ۱۴۰
۲. روش انتقالی (کاربردی) ۱۴۰
۳. روش اتفافی ۱۴۱
- مهارت تکلیف شب ۱۴۱
- تعریف تکلیف شب ۱۴۲

جایگاه تکلیف شب	۱۴۲
اهداف کلیدی تکلیف شب	۱۴۲
انواع تکلیف شب	۱۴۴
۲- تکالیف آماده سازی و آمادگی	۱۴۵
۳- تکالیف بسطی و امتدادی	۱۴۵
۴- تکالیف خلاقیتی	۱۴۶
خصوصیات تکلیف شب مناسب از نظر تحقیقات تربیتی	۱۵۰
منابع	۱۵۱

مقدمه

تدریس یکی از عناصر تعیین کننده و بسیار مهم در نظام های آموزشی می باشد که چگونگی انجام آن می تواند بسترساز بسیاری از موفقیت ها و شکست های نظام های آموزشی در ثمربخشی اهداف آموزشی و درسی باشد. در تایید اهمیت امر تدریس همین بس که به زعم بسیاری از صاحب نظران، تدریس معادل آموزش و پرورش و قلب برنامه های درسی در نظام های آموزشی است. به مجموعه تدابیر منظمی که معلم برای رسیدن به هدف، با توجه به شرایط و امکانات، اتخاذ می کند، روش تدریس می گویند. روش های تدریس، شیوه کار معلم را در کلاس شکل می دهند و فرصت های مناسب را برای یادگیری دانش آموزان فراهم می کنند. مهم ترین وظیفه معلم ایجاد شرایط یادگیری است. برای مشخص کردن شرایط یادگیری، شناخت انواع روش ها و کاربرد آن ها برای اهداف متنوع آموزشی لازم و ضروری است. آگاهی معلم از نحوه یادگیری دانش آموزان و کارکرد مغز آن ها نقش مهمی در ارتباط موثر بین معلم و دانش آموز دارد. روش های سنتی و متداول تدریس قادر به هدایت افراد به سوی یک تحول عمیق نخواهد بود بدیهی است چنانچه معلمانی کارآمد الگوی دانش آموزان باشند، راه پیشرفت و ترقی هموارتری فراروی آنان خواهد بود. فرایند تدریس، مجموعه اعمالی است سنجیده، منطقی و پیوسته که به منظور ارائه درس از طرف معلم صورت می گیرد توانی هایی که معلم برای اجرای این اعمال کسب می کند، مهارت های تدریس نامیده می شوند تدریس کارآمد و موثر یکی از شاخص های آموزش و پرورش پویا می باشد. معلم

در کلاس های درسی جهت تدریس و آموزش مطالب ومحتوای کتاب های درسی از روش ها وشيوه های خاصی استفاده می کنند.این روش ها درکل به دو دسته روش های سنتی نظیر سخنرانی و.... و روش های نوین نظیر بحث گروهی، حل مسأله، اکتشافی، یادگیری درحد تسلط و..... طبقه بندی می شوند.هر کدام به شیوه ی خاص خود وبا توجه به موضوعات درسی به کاربرده می شوند. ومعلمان موفق هستند که شاگردان خود مطالب شناختی واجتماعی رابه خوبی عرضه می دارند ونحوه ی کارگیری موثر از آنها را می آموزند معلمانی تدریس اثر بخش دارند که به گونه ای مناسب ،اهدافی راکه مستقیم یا غیر مستقیم با یادگیری دانش آموزان مرتبط است، دنبال می کنند.وجهت دست یابی به اهداف آموزشی دانش ومهارت های مورد نیاز رابه دست می آورند تا بتوانند از آن ها درزمان مناسب به شیوه ی مطلوب مورد انتظار به کارگیرند. معلم برای یک تدریس خوب ، خود از یک طرف باید از نظر جسمی ،روحي وروانی وعلمی آمادگی داشته باشندوازطرف دیگر مقدمات لازم برای تدریس اثر بخش رابا آماده کردن شاگردان وفضای کلاس فراهم کند تا از این طریق کلاس درس به نحو مطلوبی اداره شود. فرایند یاددهی و یادگیری که توسط معلم اجرا می شود بر فعالیت هایی مبتنی است که صاحب نظران آنها را در سه طبقه کلی تقسیم بندی نموده اند:

الف) فعالیت های قبل از تدریس،

ب) فعالیت های ضمن تدریس

ج) فعالیت های بعد از تدریس

و) به منظور اثربخشی این فرایند بر انجام دقیق و درست هر کدام از فعالیت ها تأکید

بسیار دارند

فعالیت های قبل از تدریس

فعالیت هایی که کاربردی هستند و نشان دهنده چگونگی انجام عمل با صراحت، ظرافت و دقت هرچه بیشتر به وسیله معلم می باشند، به مهارت های قبل از تدریس هم معروف اند. فعالیت هایی که در این مرحله باید به وسیله معلم سازمان داده شوند شامل هدف گذاری، طبقه بندی و تحلیل این اهداف در حیطه های یادگیری، تحلیل آموزشی، تعیین محتوا، روش و وسیله و در نهایت تحلیل نظام ارزشیابی و کاربرد طراحی آموزشی است. عمده ترین مؤلفه در این قسمت، هدف و چگونگی تحقق بخشیدن به آن است. بدیهی است اگر هدف های مورد نظر در این جا به درستی و صراحت تحلیل و اولویت بندی نشوند، امکان حرکت و فعالیت درست و درنهایت تحقق هدف های آموزشی غیرممکن خواهد بود. از طرفی بی توجه به هدف، مبنای معتبری برای طراحی و انتخاب مواد و وسایل، محتوا و روش های آموزشی در دسترس معلم نخواهد بود. از این جهت، عنایت به این مهارت ها و فعالیت ها و سازمان دادن آنها به وسیله معلم موجب معنادار بودن تدریس او و سهولت امر یادگیری در دانش آموزان خواهد شد

فعالیت های ضمن تدریس

این بخش به فعالیت هایی که معلم باید در ضمن تدریس به کار بگیرد، مربوط می شود. مهارت های ضمن تدریس عبارتند از: اجرای آزمون رفتار ورودی، برقراری ارتباط، تمرکز بخشی، آماده سازی، ارائه درس جدید، جمع بندی و برقراری انضباط در کلاس. هرکدام

از این مفاهیم جایگاه خاصی در فرایند یاددهی - یادگیری داشته و آگاهی معلم از آنها کاملاً " لازم و ضروری است. عمده ترین مسأله و مهم ترین مهارت ضمن تدریس، برقراری ارتباط صحیح بین معلم و شاگردان است. چنان چه این ارتباط به خوبی برقرار شود، هدف های آموزشی با کیفیت و سهولت بیشتری تحقق می یابند. برقراری ارتباط، دارای اصول و فنونی شناخته شده ای است که آشنایی با آنها برای معلمان ضرورت دارد. عواملی وجود دارند که در امر تدریس معلم، اختلال ایجاد می کنند. از این رو یکی از وظایف مهم معلم این است که عوامل مخل را، با مهارت های درست برطرف سازد. فنونی که برای جلب توجه شاگردان و تمرکز بخشیدن به حواس به کار می روند عبارتند از: دارا بودن معلم از فن بیان بالا، حرکت کردن در کلاس، جلب توجه کردن از طریق کلام و غیر کلام، ایجاد تنوع در برقراری رابطه بین افراد کلاس، سکوت کردن معلم به طور لحظه ای و به کار گیری حواس مختلف شاگردان. یکی از مهارت های معلم که ضمن تدریس انجام می دهد جمع بندی مطالب می باشد. جمع بندی عبارت است از اعمال و یا گفتار معلم که به وسیله او طراحی می شوند، تا ارائه مطلب درسی جدید را به نتیجه و پایانی مناسب برساند. فعالیت هایی که در قسمت جمع بندی می توان به کار برد عبارتند از: پیوند دادن یک مرحله از یادگیری به مراحل دیگر یادگیری، پایان دادن به یک واحد کاری طولانی یا کوتاه و پایان دادن به انواع فعالیت های درسی.

مهارت های پس از تدریس

در این بخش معلم با مفاهیمی که پس از تدریس به کار می رود، همچون امتحان، آزمون، ارزشیابی، هدف ها مربوط می شود. اهمیت و ضرورت ارزشیابی برای اینکه فهمیده شود که آیا شاگردان، با کسب تجارب و انجام دادن فعالیت های تعیین شده، به

هدف های آموزشی رسیده اند یا نه، ارزشیابی مستمر از فرایند تدریس، امری ضروری است؛ نحوه ارزشیابی باید بر اساس نوع هدف، شرایط و فعالیت های انجام شده تعیین شود؛ اما در بسیاری از نظام های آموزشی ناسالم، نحوه ارزشیابی، هدف ها و به ویژه فعالیت های آموزشی را تحت تأثیر قرار می دهد، و در نتیجه، ارزشیابی که باید ملاک رسیدن یا نرسیدن به هدف های آموزشی باشد، جای هدف های آموزشی را می گیرد.

الگوی عمومی تدریس

هر معلم از لحظه ای که به فکر آماده شدن برای آموزش یک درس می افتد و شروع به تهیه مقدمات کار می کند، تا زمانی که عملاً در کلاس به تدریس مطالب می پردازد، سرانجام، وقتی که در پایان کار به ارزشیابی از میزان آموخته های دانش آموزان خود اقدام می کند، فعالیت های مختلفی انجام می دهد که مراحل کلی آن، الگوی عمومی آموزش نام دارد. الگوی تدریس، چارچوب ویژه ای است که عناصر مهم تدریس در درون آن قابل مطالعه است و شناخت و آگاهی از عناصر و عوامل مذکور می تواند معلم را در اتخاذ روش های مناسب تدریس کمک کند. الگوی عمومی آموزش را می توان برای طرح ریزی مراحل مختلف فعالیت های آموزشی در تمام سطوح تحصیلی، از ابتدایی تا دانشگاه و در همه موضوع های درسی، از زبان گرفته تا علوم، هنر، ریاضی و ... به کار بست؛ به همین دلیل این الگو را عمومی نامیده اند. انتخاب یک الگوی تدریس، بستگی به نوع آگاهی معلم از فلسفه و نگرش های تعلیم و تربیت خواهد داشت تدریس یک فرآیند است و فعالیتی است که در داخل یک الگو صورت می پذیرد.

معروف ترین الگو برای تدریس، الگوی عمومی تدریس است، این الگو نخستین بار توسط رابرت گلیزر در سال ۱۹۶۱ مطرح شد و بعدها اشخاص دیگری از جمله راجر

رابینسون در سال ۱۹۷۱، تغییراتی در آن به وجود آوردند. این الگو در عین سادگی فرایند تدریس را به خوبی توصیف می‌کند و به معلم در سازمان دادن فرایند تدریس کمک می‌کند. الگوی عمومی آموزش، معرف فعالیت‌های اصلی معلم در تدارک و کاربست فعالیت‌های آموزشی است. این الگو شامل چهار مرحله زیر است:

مرحله اول: فعالیت‌های پیش از عمل آموزش

در این مرحله، معلم ابتدا به تعیین مقاصد درس خود، یعنی هدف‌های آموزشی می‌پردازد و آنها را به‌طور دقیق و روشن، یعنی در قالب عبارات و جملاتی که گویای رفتار قابل مشاهده و قابل اندازه‌گیری یادگیرنده باشد، درمی‌آورد. به این‌گونه بیانات روشن هدف‌های آموزشی، هدف‌های رفتاری می‌گویند. معلم برای اینکه بتواند هدف‌های آموزشی متنوعی برای درس‌های خود تهیه کند، لازم است از طبقه‌بندی هدف‌های آموزشی، که در آنها سطوح مختلف هدف‌های آموزشی و انواع یادگیری معرفی شده‌اند، استفاده کند.

بعد از تهیه هدف‌های آموزشی درس، نوبت می‌رسد به تعیین آمادگی یا ویژگی‌هایی از یادگیرندگان که برای یادگیری هدف‌های آموزشی آن درس، پیش‌نیاز به حساب می‌آیند. به این بیانات ویژگی‌های ورودی، رفتارهای ورودی می‌گویند. پس از تعیین رفتارهای ورودی پیش‌نیاز برای یادگیری هدف‌های آموزشی، معلم باید از طریق اجرای یک ارزشیابی مقدماتی که سنجش آغازین نام دارد، معین کند که آیا دانش‌آموزان بر این پیش‌نیازها تسلط کافی دارند یا اینکه، پیش از آموزش هدف‌های تازه، باید آنها را برای یادگیری مطالب جدید آماده سازد. چنانکه معلوم شود که همه یا تعدادی از